

„ Si corripis, corripe cum charitate.
 „ Si parcis, parce cum charitate. Sed
 „ in his adhibenda est summa diligencia,
 „ & mundandus oculus cordis;
 „ quatenus in puniendo, vel parcendo,
 „ sanandis morbis charitas sincera sub-
 „ veniat: & nemo ibi vanalium me-
 „ dicorum more, quod suum est qua-
 „ rat, & propheticam illam reprehen-
 „ sionem incurrat: mortificabant ani-
 „ mas, quae non moriebantur, & vi-
 „ vificabant animas, quae non vivebant „.
 Ezech. cap. 13. ver. 19.

Et secun-
 dum hanc
 nunc durius
 nunc levius
 procedere.

Hac fundamentali regulâ praemissâ,
 exemplo medici corporalis, qui sibi
 contrarius non censetur; dum pro di-
 versa qualitate morbi & aegri nunc
 mordentia, nunc mollientia applicat
 medicamenta, ostendit, spirituales
 medicos, Doctores videlicet sanctae
 Ecclesiae nec a se, nec inter se dis-
 sentire, cum illicita prohibent, ne-
 cessaria jubent, summa suadent, venia-
 lia indulgent: „ Cum secundum duri-
 „ tiam cordis delinquentium pro corre-
 „ ctione eorum, vel cautela cetero-
 „ rum, severas poenitentiae leges impo-
 „ nunt: vel secundum devotionem do-
 „ lentium, & resurgere volentium,
 „ consideratâ fragilitate vas, quod por-
 „ tant, indulgentiae malagma superpo-
 „ nunt. Nam qui indulgent, majori-
 „ bus morbis amovendis provident: &
 „ qui illicita prohibent, a morte de-
 „ terrent: qui vero necessaria jubent,
 „ salutem cupiunt conservare: qui au-
 „ tem summa suadent, salutem student
 „ augere „.

Deinde ex-
 ponit, circa
 quae cadat
 dispensatio.

Post hac explicat, quomodo quaedam
 sint absolute ad salutem necessaria;
 quaedam absolute vetita; alia vero con-
 siliî & perfectionis, sine quorum ob-
 servantia salus aeterna etiam acquiri po-
 test, quae ab hominibus ad salutem tu-
 tius muniendam, aut facilius consequen-
 dam instituta sunt.

His ita breviter praeiatis conclu-
 dit: „ Praeceptiones itaque & prohibi-
 „ tiones, aliae sunt mobiles, aliae im-
 „ mobiles. Praeceptiones immobiles
 „ sunt, quas lex aeterna sanxit: quae
 „ observata salutem conferunt: non

„ observata eandem auferunt. Qualia
 „ sunt: *Diliges Dominum Deum tuum*
 „ *ex toto corde tuo, & Proximum tuum*
 „ *sicut teipsum: & honora Patrem*
 „ *tuum & Matrem tuam.* Et si qua
 „ sunt his similia „.

„ Mobiles vero sunt, quas lex aeter-
 „ na non sanxit, sed posteriorum dili-
 „ gentia, ratione utilitatis invenit:
 „ non ad salutem principaliter obti-
 „ nendam, sed ad eam tutius munien-
 „ dam. Quale est illud Apostoli ad
 „ Tit. cap. 3. ver. 10. *haereticum homi-*
 „ *nem post primam & secundam cor-*
 „ *reptionem devota.* Non quod eorum
 „ colloquium per se saluti obsetet: sed
 „ quod frequentatum ex obloquio quo-
 „ rumdam simplicitatem corrumpere
 „ possit. Et multa reperies in Cano-
 „ nicis institutionibus in hunc modum „.

„ Post hac binas, easque utilissimas re-
 „ gulas in materia dispensationis subne-
 „ dit: „ In his igitur, in quibus obser-
 „ vatis salus acquiritur: vel in quibus
 „ neglectis mors indubitata consequi-
 „ tur, nulla est admittenda dispensa-
 „ tio: sed ita sunt omnia mandata
 „ vel interdicta servanda, sicut sunt
 „ aeternâ lege sancita. In his vero quae
 „ propter rigorem disciplinae, vel mu-
 „ niendam salutem, posteriorum san-
 „ xit diligentia, si honesta vel utilis
 „ sequatur compensatio, potest praece-
 „ dere auctoritate praesidentium dili-
 „ genter deliberata dispensatio „.

Haec sanctissimae regulae, si jampridem
 observata fuissent, & etiamnum
 hodie servarentur; nec Canonum
 ficeret relaxatio; nisi *honestâ vel utilis*
 sequatur *compensatio*, hoc est, nisi ea
 ex relaxatione utilitas sequeretur, quae
 malum, quod relaxatio secum trahit,
 compensaret; quomodo non videremus
 Ecclesiae disciplinam in multis vigere,
 quam effrenis Praelatorum relaxatio pau-
 latim evacuat, & tandem obliterabit?

Et quae in
 dispensatio-
 ne regulae
 servanda?